

2

รายงาน

- กับเบ็กโมเดล จากภูเขาหัวโล้นสู่ป่าไม้พลที่ยั่งยืน

6

ฉีกซอง

- ระบบการควบคุมการนำเข้าภายใต้ IPPC

12

ขอคุยด้วยคน

- งานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตอะโวคาโดคุณภาพ ณ ศูนย์วิจัยเกษตรที่สูงเพชรบูรณ์

16

จากโต๊ะบอกร

- 53 ปี กรมวิชาการเกษตร ลุยติดเกราะองค์ความรู้ มุ่งพัฒนา ศักยภาพเกษตรกร

รายงาน

วุฒิ ศรีวิชัย

ภูทับเบิก จังหวัดเพชรบูรณ์ สถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยม และเป็นจุดหมายปลายทางที่ไฝ่ฝันของใครหลายคน เนื่องจากพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,400–1,758 เมตร อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ในช่วง 15-28 องศาเซลเซียส ทำให้อากาศเย็นตลอดปี นักท่องเที่ยวที่มาเยือนจะได้สัมผัสหมอก และก้อนเมฆอย่างใกล้ชิด รังสรรค์เกิดจินตนาการเป็นภาพลักษณะต่าง ๆ ทำให้เพลิดเพลินใจไม่รู้ลืม

ทับเบิกโมเดล จากภูเขาหัวโล้น สู่ป่าไม้ผลที่ยั่งยืน

designed by freepik

นอกจากธรรมชาติจะสวยงามแล้ว **ภูทับเบิก** ยังเป็นแหล่งปลูกกะหล่ำปลี และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญของประเทศ วิธีชีวิตกับการทำเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมของชาวภูทับเบิก นำไปสู่การแผ้วถางป่าไม้เพื่อขยายพื้นที่ทำเกษตร ด้วยเหตุนี้เองผืนป่าไม้ภูทับเบิกจึงลดลง และเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหาการไหลของมวลน้ำเร็ว และการชะล้างพังทลายของดินมากขึ้น ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ผลผลิตพืชลดลง ในฤดูฝนสีเขียวของไม้พรรณนานาชนิดถูกแทนที่ด้วยความเขียวขจีของกะหล่ำปลี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และข้าว ส่วนในฤดูร้อนความแห้งแล้งทำให้ภูทับเบิกโล่งเตียน และบ่อยครั้งที่เกิดไฟป่าหลายจุด ลูกกลมเป็นวงกว้าง จนกลายเป็น **“เขาหัวโล้น”**

“พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ ฉันจะเป็นป่า ป่าที่ถวายความจงรักภักดีต่อน้ำ พระเจ้าอยู่หัวสร้างอ่างเก็บน้ำ ฉันจะสร้างป่า” พระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง แสดงถึงพระราชปณิธานอันแรงกล้าที่จะทรงงานด้านการอนุรักษ์ป่า ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำ เพื่อสนับสนุนการทรงงานของในหลวง รัชกาลที่ 9 และน้อมนำพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 10) **“สืบสาน รักษา ต่อยอด โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สิ่งใดที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ต้องดำเนินการขับเคลื่อนต่อไป”** กรมวิชาการเกษตรได้น้อมนำหลักทรงงานเพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้กับเกษตรกร ภาคเอกชน นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้ตระหนักถึงการอนุรักษ์ป่า และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน และการผลิตพืชสู่ตลาดที่ยั่งยืน

จากเขาหัวโล้นสู่ป่าไม้ผลที่ยั่งยืน

โครงการขยายผลการพัฒนาระบบการผลิตพืชอย่างยั่งยืนบนพื้นที่สูงเขาหัวโล้นภูทับเบิก (ทับเบิกโมเดล) ดำเนินโครงการตั้งแต่ปี 2560 และได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ในปี พ.ศ. 2567 นายอิสระ พุทธสิมมา ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์ และทีมนักวิจัย ดำเนินโครงการในเดือนพฤษภาคม โดยการวิเคราะห์พื้นที่ดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา แนวทางแก้ไข ความต้องการของเกษตรกร รวมทั้งได้ข้อมูลชุมชนเกษตรเชิงบูรณาการ ในบริบทเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมท้องถิ่นบนพื้นที่สูงภูทับเบิก ของหมู่บ้านทับเบิก และบ้านนาสะอึ่ง ตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ และบ้านหมากแข้ง บ้านกกจาน บ้านห้วยมุ่น ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย รวมทั้งข้อมูลทางกายภาพพื้นที่ป่า และพื้นที่เกษตรกรรมบนพื้นที่สูงเขาหัวโล้นภูทับเบิก ได้ชนิดพืชที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกที่สัมพันธ์กับความสูงจากระดับน้ำทะเลบนพื้นที่สูงภูทับเบิกจำนวน 3 ชนิด ได้แก่ มะคาเดเมีย อะโวคาโด และกาแฟอาราบิก้า มีการจัดกลุ่มเกษตรกร

ที่ต้องการปลูกพืชเป็น 4 ระบบ ดังนี้ 1) ระบบไม้ผลเป็นหลัก 2) ระบบวนเกษตร 3) ระบบการฟื้นฟู และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผล และ 4) ระบบการฟื้นฟู และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 152 ราย และรับการสนับสนุนต้นกล้าไม้ผล ได้แก่ มะคาเดเมีย 10,000 ต้น (สายพันธุ์ 741 จำนวน 4,000 ต้น สายพันธุ์ 660 จำนวน 2,000 ต้น สายพันธุ์ 508 จำนวน 4,000 ต้น) อะโศคาโด จำนวน 900 ต้น (พันธุ์ปีเตอร์สัน จำนวน 200 ต้น พันธุ์บัคคาเนีย จำนวน 400 ต้น พันธุ์แฮสส์ จำนวน 200 ต้น พันธุ์พบบพระ 08 จำนวน 100 ต้น) และกาแฟอาราบิก้า พันธุ์เชียงใหม่ 80 จำนวน 14,000 ต้น รวมพื้นที่ปลูก 289 ไร่ พร้อมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชตามมาตรฐาน GAP ให้เกษตรกรที่ร่วมโครงการ

วันร่วมใจปลูกและฟื้นฟูไม้ผล เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าอย่างยั่งยืน

เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2568 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์ ได้จัดงานวันร่วมใจปลูกและฟื้นฟูไม้ผล เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าอย่างยั่งยืน ณ บ้านนาสะอั่ง หมู่ 17 ตำบลวังบาล อำเภอลำหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ร่วมกับ ศูนย์วิจัยเกษตรที่สูงเพชรบูรณ์ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเลย เกษตรอำเภอลำหล่มเก่า องค์การบริหารส่วนตำบลวังบาล โดยมีนายกษัย ฉายรัศมีกุล รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นประธานในพิธี ภายในงานได้จัดแสดงนิทรรศการของโครงการ 4 เรื่อง ได้แก่ 1) การขยายผลระบบผลิตพืชที่มีไม้ยืนต้นเป็นพืชหลัก อย่างยั่งยืนบนพื้นที่สูงเขาหัวโล้นภูทับเบิกเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่า 2) การขยายผลการผลิตพืชปลอดภัยและพืชอินทรีย์ มุ่งสู่มาตรฐานการรับรองแหล่งผลิตพืช GAP และเกษตรอินทรีย์ เพื่อลดการใช้สารเคมีบนพื้นที่สูงภูทับเบิก 3) พัฒนาผลิตภัณฑ์

และการแปรรูปสมุนไพร เพื่อเพิ่มมูลค่า และเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน และ 4) พัฒนาระบบการผลิตกาแฟ เฉพาะถิ่นเกรดพรีเมียมตั้งแต่การปลูกจนถึงผลิตภัณฑ์เป็นอัตลักษณ์ของภูทับเบิก และ 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) ปลูกป่าไม้ผลผสมผสาน ระบบปลูกพืชที่มีไม้ผลเป็นหลัก (มะคาเดเมีย อะโศคาโด กาแฟ) ของนางสาวรมิดา เขตสถาน ซึ่งเป็นแปลงเกษตรต้นแบบ จำนวน 2 ไร่ 2) การเสวนา เรื่อง การพัฒนากาแฟของเกษตรกรสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ภายในงานยังมีการสาธิตการเสียบยอด มะคาเดเมีย อะโศคาโด และกาแฟ ซึ่งได้รับความสนใจจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่วนราชการในพื้นที่ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร ภาคเอกชน นักเรียน นักศึกษา และนักท่องเที่ยว เข้าร่วมงาน จำนวน 350 คน

ฝึกจากเขาหัวโล้นสู่ฝึกขึ้นห้างปลอดภัย

นางสาวศิริวรรณ อัมพันธ์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ และทีมนักวิจัย จัดทำแปลงขยายผลเทคโนโลยีการผลิตผักสลัด ให้กับเกษตรกร จำนวน 5 ราย และจัดทำแปลงขยายผลเทคโนโลยีระบบการผลิตพืชวงศ์กะหล่ำปลีปลอดภัย (GAP) เกษตรกร 20 ราย อีกทั้งยังได้ขยายเชื้อเห็ดเรืองแสงสตรีนครมี จำนวน 1,000 ก้อน ในช่วงเดือนเมษายน 2567 ได้จัดอบรมหลักสูตร การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP พืช และพืชอินทรีย์ ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกผักและไม้ผลบนพื้นที่สูงภูทับเบิก เพื่อลดการใช้สารเคมี มีเกษตรกรเข้ารับการอบรม 200 ราย เกษตรกรมีการผลิตพืชทั้งพืชผักและไม้ผล พืชผัก ได้แก่ กรีนโอ๊ค เรดโอ๊ค คอส มะระหวาน ต้นหอมญี่ปุ่น กะหล่ำปลี ผักกาดขาว ถั่วแขก มะคาเดเมีย แก้วมังกร เสาวรส มะขาม มะม่วง เกษตรกรสมัคร GAP พืช จำนวน 102 ราย 180 แปลง ในพื้นที่ตำบลวังบาลอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ เกษตรกรยื่นคำขอสมัคร จำนวน 28 แปลง อยู่ระหว่างการตรวจรับรอง จำนวน 23 แปลง ขอยกเลิกใบสมัคร จำนวน 5 แปลง เนื่องจากเกษตรกรหันไปประกอบอาชีพอื่น ส่วนในพื้นที่ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เกษตรกรยื่นคำขอสมัคร จำนวน 152 แปลง ผ่านการรับรอง จำนวน 14 แปลง อยู่ระหว่างการตรวจรับรอง จำนวน 113 แปลง ไม่ผ่านการตรวจ จำนวน 6 แปลง โดยพบสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐาน ในกะหล่ำปลี และเกษตรกรบางรายไม่สามารถบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานและการเก็บเกี่ยวผลผลิต เกษตรกรขอยกเลิกใบสมัคร จำนวน 17 แปลง เนื่องจากบางแปลงเป็นไม้ผลยืนต้นที่ยังมีอายุที่ไม่สามารถให้ผลผลิตได้ บางแปลงยกเลิกการผลิตพืช

ก้าวไปด้วยกัน (Together)

ปัญหาความยากจนประกอบกับการขาดความรู้ ทำให้นายถาวร ใจปิง สมัครเข้าร่วมโครงการ และได้รับคัดเลือกให้เป็นเกษตรกรต้นแบบของโครงการ บ้านนาสะอั่ง ได้รับสนับสนุนต้นกล้ากาแฟ นายถาวรได้มีโอกาสร่วมกับทีมนักวิจัยได้พัฒนาระบบการผลิตกาแฟเฉพาะถิ่นเกรดพรีเมียมตั้งแต่การปลูกจนถึงผลิตภัณฑ์เป็นอัตลักษณ์ของภูทับเบิกในรูปแบบพร้อมชงเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยใช้กาแฟพันธุ์อาราบิก้าจากแหล่งปลูกในพื้นที่สูงภูทับเบิก ปัจจุบันเกษตรกรมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กาแฟดริปแบบซอง 35 บาท/ซอง ตามสถานที่ท่องเที่ยวในบ้านนาสะอั่ง ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า นายถาวรให้ข้อมูลว่าผลจากการเข้าร่วมโครงการทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น 4,500-5,000 บาท/เดือน ในขณะเดียวนายถาวรได้ถ่ายทอดเทคนิค และองค์ความรู้ให้กับลูกสาวที่จะเป็นกำลังหลักสำคัญของครอบครัวในอนาคตอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ทีมนักวิจัยยังมีงานวิจัยต่อยอดที่น่าสนใจเกี่ยวกับวงการความงาม และเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ นั่นคือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์เซรั่มกระชายดำ และงานวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์การแปรรูปสมุนไพรชุปไก่ดำพร้อมดื่ม

ระบบการควบคุม การนำเข้าภายใต้ IPPC

วันที่ 1 ตุลาคมของทุกปี เป็นวันสถาปนากรมวิชาการเกษตร ซึ่งเป็นชื่อกรมที่จัดตั้งขึ้นในปี 2515 ปัจจุบันเข้าสู่ปีที่ 53 หากนับไปตั้งแต่การก่อกำเนิดของกรมช่างใหม่ พัฒนาผ่านมาตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม จากกรมช่างใหม่ กรมการข้าว กรมกสิกรรม สู่กรมวิชาการเกษตร นับว่าผ่านกาลเวลามายาวนาน แต่ภารกิจหลักยังคงเป็นงานวิจัยและพัฒนาด้านพืชและเครื่องจักรกลการเกษตร แต่คำว่า “พืช” ในความรับผิดชอบของกรมวิชาการเกษตรปัจจุบันมีข้อยกเว้นหลายพืช ซึ่งมีหน่วยงานระดับกรมรับผิดชอบโดยตรงแล้ว หรือบางพืชก็ถูกส่งไปให้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงอื่น เนื่องจากพืชชนิดนั้นถูกมองว่าเป็นพืชอุตสาหกรรม ทั้งหมดคือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามบริบทดังกล่าว บทบาทที่เพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปของกรมวิชาการเกษตรจนกระทั่งปัจจุบันถูกสังคมมองว่ากรมวิชาการเกษตรมุ่งสู่งานกำกับดูแลตามกฎหมายที่รับผิดชอบมากกว่างานวิจัยและพัฒนาอันเป็นภารกิจหลักหรือไม่ คงต้องให้ผลงานของกรมวิชาการเกษตรเป็นเครื่องพิสูจน์ ในโอกาสนี้ขอให้อ่านนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาของกรมวิชาการเกษตร มีพลังกายใจอันเข้มแข็งที่จะมุ่งมั่นพัฒนางานวิจัยรองรับการพัฒนาภาคการเกษตรเพื่อให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง ด้วยผลงานวิจัยของนักวิจัยกรมวิชาการเกษตรไปให้ได้ ขอพลังจงอยู่กับทุกท่าน

“ฉีกซอง” ฉบับเดือนตุลาคม ขอนำท่านผู้อ่านไปทำความรู้จักในอีกบทบาทของกรมวิชาการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ และความพยายามของกรมวิชาการเกษตรในการปรับตัวเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่เป็นอย่างไร โปรดติดตาม

IPPC พันธกิจควบคุมศัตรูพืช

อนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศ (International Plant Protection Convention : IPPC) เป็นอนุสัญญาที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) อนุสัญญาดังกล่าวมีผลใช้บังคับในเดือนเมษายน 2495 ต่อมาในปี 2538 เกิดความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและสินค้า (General Agreement on Tariffs and trade : GATT) ภายใต้ความตกลงนี้ มีความตกลงที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเกษตร คือ ความตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures) ซึ่งให้การยอมรับอนุสัญญา IPPC ในการกำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศ ดังนั้นในปี 2540 จึงมีการปรับปรุงแก้ไขสาระของอนุสัญญา IPPC ให้สอดคล้องกับความตกลงดังกล่าว และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 ตุลาคม 2548 จนถึงปัจจุบัน ประเทศภาคีสมาชิกที่ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาฯ จะมีผลผูกพันด้านกฎหมาย โดยต้องกำหนดข้อกฎหมายภายในประเทศ ในเรื่องมาตรการสุขอนามัยพืชให้สอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว และประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าวตั้งแต่ปี 2521

อนุสัญญา IPPC มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสร้างความมั่นใจต่อประสิทธิภาพการป้องกันการเข้ามาและการแพร่ระบาดของศัตรูพืช (แมลง โรคพืช วัชพืช) ที่ติดมากับพืช ผลิตผลจากพืช และวัสดุอื่น ๆ ที่มีโอกาสเป็นพาหะของศัตรูพืช (วัสดุบรรจุภัณฑ์ ดิน เครื่องจักร และอุปกรณ์) จากประเทศหนึ่งไปสู่อีกประเทศหนึ่ง รวมทั้งสนับสนุนมาตรการที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืชเหล่านั้น โดยไม่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ

สาระสำคัญของอนุสัญญา IPPC ฉบับที่ปรับปรุงในปี 2540 คือ การขยายขอบเขตการคุ้มครองสุขอนามัยพืช โดยครอบคลุมทั้งพืชที่เพาะปลูก พืชป่า และพืชน้ำ การกำหนดประเภทศัตรูพืชควบคุม (Regulated Pests) เป็น 2 ประเภท คือ ศัตรูพืชกักกัน (Quarantine Pest) และศัตรูพืชควบคุมที่ไม่เป็นศัตรูพืชกักกัน (Regulated non-Quarantine Pest) การสร้างมาตรฐานระหว่างประเทศด้านสุขอนามัยพืช (International Standards Phytosanitary Measures : ISPMs) การขยายขอบเขตความรับผิดชอบขององค์การอารักขาพืชระดับชาติ (National Plant Protection Organization : NPPO) ได้แก่ ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช เฝ้าระวังเพื่อรายงานการเกิดการระบาดและการแพร่กระจายของศัตรูพืช การกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการนำเข้าสิ่งควบคุม (regulated articles) ประเทศภาคีต้องให้ความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยจัดตั้งจุดตอบข้อซักถาม (Contact Point) สนับสนุนให้มีการพัฒนาและใช้มาตรฐานระหว่างประเทศในการกำหนดมาตรการสุขอนามัยพืช ทั้งในระดับภูมิภาค และระดับสากล

ผลจากการให้สัตยาบันดังกล่าว บทบาทหน้าที่ในการเป็นองค์การอารักขาพืชระดับชาติและจุดตอบข้อซักถาม จึงเป็นบทบาทของกรมวิชาการเกษตรโดยตรง และมีการอนุมัติพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 เป็นเครื่องมือทางกฎหมายเพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับอนุสัญญา IPPC ต่อมาจากนโยบายการปรับโครงสร้างส่วนราชการในปี 2542 ทำให้มีหน่วยงานเกิดขึ้นใหม่หลายหน่วยงาน หนึ่งในนั้น คือ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ หรือ มกอช. หน่วยงานดังกล่าวจึงเข้ามาทำหน้าที่จุดตอบข้อซักถามแทนกรมวิชาการเกษตร ในขณะที่กรมวิชาการเกษตร ยังคงทำหน้าที่องค์การอารักขาพืชระดับชาติต่อไป เนื่องจากเป็นงานเทคนิคเฉพาะทาง รวมถึงพระราชบัญญัติกักพืชฯ รับผิดชอบโดยกรมวิชาการเกษตร

ระบบควบคุมการนำเข้า

จากที่กล่าวมาข้างต้น อนุสัญญา IPPC กำหนดให้มีการจัดทำมาตรฐานระหว่างประเทศด้านสุขอนามัยพืช (International Standards Phytosanitary Measures : ISPMs) เพื่อให้ประเทศภาคีสมาชิกนำไปปรับเป็นมาตรฐานของประเทศตน ซึ่งจะทำให้การดำเนินการของประเทศภาคีสมาชิกเป็นไปในแนวทางเดียวกัน อันจะส่งผลให้ระบบการควบคุมศัตรูพืชไม่ให้เกิดติดขัดไปกับการค้าระหว่างประเทศ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และไม่ใช่อุปสรรคในทางการค้าระหว่างกัน

มาตรฐาน ISPM ที่เกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมการนำเข้าโดยตรง คือ ISPM 20 Guidelines for a phytosanitary import regulatory system ได้รับการรับรองครั้งแรกในปี 2547 โดยเป็นแนวปฏิบัติสำหรับระบบควบคุมสุขอนามัยพืชในการนำเข้า มาตรฐานดังกล่าวครอบคลุมโครงสร้างและการดำเนินงานของระบบควบคุมสุขอนามัยพืชในการนำเข้า สิทธิ ภาระผูกพัน และความรับผิดชอบที่ควรพิจารณาในการจัดตั้ง ดำเนินการ และแก้ไขปรับปรุงระบบดังกล่าว ดังนั้น วัตถุประสงค์ของมาตรฐานดังกล่าวจึงมุ่งเน้นการป้องกันการเข้ามาของศัตรูพืชกักกันและศัตรูพืชควบคุมที่ไม่เป็นศัตรูพืชกักกันเป็นสำคัญ

องค์ประกอบของมาตรฐานฉบับนี้ประกอบด้วย 8 ส่วน คือ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง กรอบการกำกับดูแล การดำเนินงานระบบควบคุมสุขอนามัยพืชในการนำเข้า เอกสารประกอบ การสื่อสาร และกลไกการตรวจสอบ โดยมีภาคผนวก 2 ส่วน ส่วนแรกผ่านความเห็นชอบในปี 2560 คือ การจัดเตรียมการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดของสินค้า โดยประเทศผู้นำเข้าในประเทศผู้ส่งออก (Arrangement for the verification of compliance of consignment by the importing country in the exporting country) และส่วนที่ 2 เห็นชอบในปี 2566 คือ การใช้ใบอนุญาตนำเข้าเฉพาะ (Use of specific import authorizations)

ในส่วนของสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของ NPPO มาตรฐานดังกล่าวได้ระบุให้กำหนดระบบ ควบคุมการนำเข้าของ NPPO ต้องคำนึงถึงสิทธิ ภาระผูกพัน และความรับผิดชอบที่เกิดจากอนุสัญญา และข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานระหว่างประเทศ กฎหมาย/นโยบายของประเทศ และนโยบายของรัฐบาลซึ่งประเด็นดังกล่าวมีการกำหนดไว้ใน ISPM 1 หลักการสุขอนามัยพืชเพื่อการปกป้องพืช และการใช้มาตรการสุขอนามัยพืชในการค้าระหว่างประเทศ โดยต้องมีความโปร่งใส เป็นไปตามความจำเป็น ไม่เลือกปฏิบัติ เกิดผลกระทบ น้อยที่สุด มีการพิสูจน์ทางเทคนิคหรือมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช เป็นต้น ซึ่งมาตรการสุขอนามัยพืช หรือกฎระเบียบดังกล่าวควรคำนึงถึงผลกระทบขั้นต่ำ และความ เป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์และต้องหลีกเลี่ยงการหยุดชะงักทางการค้าที่ไม่จำเป็น

ดังนั้น NPPO จำเป็นต้องมีอำนาจทางกฎหมายในการกำกับดูแลสุขอนามัยพืชในการนำเข้า กำหนดขั้นตอน ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช มาตรการสุขอนามัยที่ใช้สำหรับสินค้านำเข้าและสิ่งควบคุมอื่น ๆ ข้อห้าม อำนาจทางกฎหมายในการดำเนินการเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตาม และการดำเนินการในกรณีฉุกเฉิน ระบุการโต้ตอบระหว่าง NPPO กับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ รวมถึงขั้นตอน และกรอบเวลาที่ชัดเจน สำหรับการบังคับใช้กฎระเบียบต่าง ๆ

แนวปฏิบัติสู่ทาง

แนวปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าว กล่าวถึงสินค้า นำเข้าที่ควบคุมอาจเป็นสินค้าที่มี หรือปนเปื้อนศัตรูพืช ควบคุม ซึ่งศัตรูพืชดังกล่าวอาจเป็นศัตรูพืชกักกัน หรือ ศัตรูพืชควบคุมที่ไม่เป็นศัตรูพืชกักกันก็ได้ ตัวอย่าง สิ่งควบคุม ได้แก่ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืชที่ใช้เพื่อปลูก บริโภค แปรรูป หรือวัตถุประสงค์อื่น สถานที่จัดเก็บสินค้า วัสดุบรรจุภัณฑ์/วัสดุกันกระแทก การขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้อง ดิน ปุ๋ยอินทรีย์ สิ่งมีชีวิตเป็น แหล่งอาศัย/แพร่พันธุ์ของศัตรูพืชได้ อุปกรณ์อื่น ๆ ที่อาจ ปนเปื้อน (อุปกรณ์ทางการแพทย์ อุปกรณ์ทางการทหาร อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับดินที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว) สิ่งของ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย/วัสดุวิทยาศาสตร์ ของส่วนตัวของ ผู้เดินทางย้ายถิ่นระหว่างประเทศ ไปรษณีย์ภัณฑ์ระหว่าง ประเทศ ศัตรูพืช และสารควบคุมทางชีวภาพ เป็นต้น

มาตรการสุขอนามัยพืชสำหรับสิ่งควบคุม มีแนวปฏิบัติเป็น 4 ส่วน คือ (1) มาตรการสุขอนามัยพืชในประเทศ ผู้ส่งออก ได้แก่ การตรวจสอบก่อนการส่งออก การทดสอบ ก่อนการส่งออก การบำบัดก่อนการส่งออก การผลิตตาม มาตรการสุขอนามัยพืชที่กำหนดเป็นการเฉพาะ เช่น การ ผลิตจากพืชที่ผ่านการทดสอบไวรัส การตรวจสอบหรือ การทดสอบในช่วงฤดูการเพาะปลูก แหล่งที่มาของพืช มาจากแหล่งที่ปลอดศัตรูพืช หรือพื้นที่ที่มีการระบาดของ ศัตรูพืชต่ำ ขั้นตอนการตรวจสอบรับรอง และความสมบูรณ์ ของการจัดส่งสินค้าตามเงื่อนไขสุขอนามัยพืชที่กำหนด (2) มาตรการสุขอนามัยพืชระหว่างการขนส่ง เช่น การ เก็บรักษาระหว่างการขนส่ง ความสมบูรณ์ของการจัดส่ง ที่ต้องปลอดการปนเปื้อนของศัตรูพืช (3) มาตรการ สุขอนามัยพืช ณ จุดที่นำเข้าของประเทศผู้นำเข้า ได้แก่

การตรวจสอบเอกสาร การตรวจสอบความสมบูรณ์ของการขนส่งตามเงื่อนไขสุขอนามัยพืชที่กำหนด การตรวจสอบการเก็บรักษาระหว่างการขนส่ง การตรวจสอบสุขอนามัยพืช การทดสอบ การจัดการ การกักการผลการตรวจสอบ เป็นต้น และ (4) มาตรการสุขอนามัยพืชหลังจากการนำเข้า เช่น การกักเพื่อรอผลการตรวจสอบ การกักเพื่อรอการจัดการ โดยอาจมีมาตรการสุขอนามัยพืชอื่น ๆ ที่จำเป็นเพิ่มเติม เช่น ข้อกำหนดในการออกใบอนุญาต ข้อจำกัดของจุดนำเข้า ข้อกำหนดให้ผู้นำเข้าแจ้งนำเข้าล่วงหน้าเมื่อสินค้ามาถึง การตรวจสอบกระบวนการของประเทศผู้ส่งออก การอนุมัติล่วงหน้า ซึ่งระบบควบคุมการนำเข้าดังกล่าวควรมีการกำหนดให้มีการประเมิน และการยอมรับมาตรการสุขอนามัยพืชทางเลือกที่เสนอโดยประเทศ ผู้ส่งออกอย่างเทียบเท่ากัน

นอกจากนี้ ได้เปิดให้มีการนำเข้าเป็นกรณีพิเศษสำหรับการนำเข้าศัตรูพืชและสารควบคุมทางชีวภาพ (ISPM 3 แนวทางปฏิบัติสำหรับการส่งออก การขนส่ง การนำเข้า และการปล่อยสารควบคุมทางชีวภาพและสิ่งมีชีวิตที่เป็นประโยชน์อื่น ๆ) หรือสิ่งควบคุมอื่น ๆ เพื่อการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดยการอนุญาตให้นำเข้าต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขพิเศษที่ให้การคุ้มครองอย่างเพียงพอ รวมถึงการกำหนดให้มีพื้นที่ปลอดศัตรูพืช พื้นที่ที่มีการระบาดของศัตรูพืชต่ำ และพื้นที่ภายใต้การควบคุมอย่างเป็นทางการ

สำหรับการอนุญาตนำเข้า จำแนกเป็น 2 กรณี คือ การนำเข้าทั่วไป และการนำเข้าเป็นการเฉพาะ โดยการอนุญาตนำเข้าทั่วไป ใช้สำหรับสิ่งที่ไม่มีการกำหนดด้านสุขอนามัยพืชเป็นการเฉพาะ ดังนั้นการอนุญาตให้นำเข้าทั่วไป จึงไม่ควรมีใบอนุญาตนำเข้า แต่ต้องมีการตรวจสอบระหว่างการนำเข้า ส่วนการอนุญาตนำเข้าเป็นการเฉพาะ ใช้ในกรณีต้องมีการยินยอมให้นำเข้า เช่น การนำเข้าในกรณีฉุกเฉิน หรือข้อยกเว้น สินค้าที่นำเข้ามีข้อกำหนดด้านสุขอนามัยพืชที่เจาะจง เช่น สินค้าที่ต้องมีการกักกันหลังการนำเข้า สินค้าที่ใช้ในงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือสำหรับการนำเข้าที่ NPPO ประสงค์ให้สามารถติดตามวัตถุได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งหลังการนำเข้า อย่างไรก็ตาม บางประเทศอาจใช้ใบอนุญาตนำเข้าสำหรับการนำเข้าทั่วไปก็ได้

ส่วนการห้ามนำเข้า สามารถดำเนินการเป็นรายสินค้า รายแหล่งกำเนิด หรือทุกแหล่งก็ได้ แต่การห้ามนำเข้าควรใช้เมื่อไม่มีทางเลือกอื่นสำหรับการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืช ซึ่งควรมีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์รองรับ โดยทั่วไปการห้ามนำเข้าจะใช้สำหรับศัตรูพืชกักกัน ศัตรูพืชควบคุม

ที่ไม่เป็นศัตรูพืชกักกันไม่ควรถูกห้ามนำเข้า แต่ต้องอยู่ในระดับที่กำหนดเท่านั้น

สินค้านำเข้าระหว่างการขนส่งจะยังไม่ถูกนำเข้า แต่อาจจำเป็นต้องมีระบบควบคุมสุขอนามัยพืชที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการเข้ามา และการระบาดของศัตรูพืช มาตรการดังกล่าวใช้เพื่อการติดตามสินค้า ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการขนส่ง หรือยืนยันว่าออกจากประเทศผู้ส่งออกแล้ว จึงสามารถกำหนดจุดนำเข้าเส้นทางในประเทศ เงื่อนไขการขนส่ง และระยะเวลาที่อนุญาตภายใต้อาณาเขตของตนได้

การกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตาม และการดำเนินการฉุกเฉิน โดยต้องคำนึงถึงหลักการผลกระทบน้อยที่สุด ซึ่งมาตรการที่ดำเนินการ ได้แก่ การจัดการ การคัดแยก/ปรับสภาพ การกำจัด การนำไปใช้งาน เฉพาะอย่าง เช่น การแปรรูป การส่งกลับ การทำลาย ซึ่งกรณีดังกล่าวสามารถนำไปสู่การปรับปรุงหลักเกณฑ์การนำเข้า และการเพิกถอน หรือระงับใบอนุญาตนำเข้าได้

NPPO ที่ถูกต้อง

ภายใต้มาตรฐานดังกล่าว ให้ความสำคัญต่อบทบาทของ NPPO โดยการดำเนินการของ NPPO อาจจำเป็นต้องใช้อำนาจทางปกครองสำหรับกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ NPPO สามารถทำหน้าที่ได้ เช่น การแจ้งการไม่ปฏิบัติตาม การรายงานศัตรูพืช การกำหนดจุดติดต่ออย่างเป็นทางการ การแจ้งและเผยแพร่ข้อมูลด้านกฎระเบียบ ความร่วมมือระหว่างประเทศ การปรับปรุงกฎระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ความเท่าเทียม การระบุจุดเข้า-ออก การแจ้งเอกสารราชการ โดยมาตรา IV ภายใต้อนุสัญญา IPPC กำหนดอำนาจของ NPPO เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของ NPPO และบุคคลอื่นที่ได้รับอนุญาตสามารถดำเนินการตามระบบควบคุมการนำเข้าได้ ประกอบด้วย การเข้าไปในสถานที่ ยานพาหนะ หรือสถานที่อื่น ๆ ที่อาจมีสินค้าที่นำเข้า ศัตรูพืชควบคุม หรือสิ่งควบคุมอื่น ๆ อยู่ การตรวจสอบหรือทดสอบสิ่งควบคุมนั้น การนำและกำจัดตัวอย่างจากสิ่งควบคุม หรือสถานที่ที่อาจมีศัตรูพืชควบคุมอยู่ กักสิ่งควบคุม จัดการสิ่งควบคุม ยานพาหนะ หรือสถานที่ที่อาจมีศัตรูพืชควบคุม การปฏิเสธการนำเข้า สั่งให้ส่งกลับหรือทำลาย การดำเนินการตามมาตรการฉุกเฉิน และกำหนดให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียม หรือค่าปรับสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าได้

การดำเนินงานระบบควบคุมสุขอนามัยพืชสำหรับการนำเข้า เป็นความรับผิดชอบของ NPPO ซึ่งมาตรฐานดังกล่าว กล่าวถึงการบริหารงานที่ต้องมั่นใจว่าระบบการควบคุมดังกล่าวมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการประสานการดำเนินงานหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานรัฐบาลอื่น ๆ เช่น ศุลกากร นอกจากนี้การออกกฎระเบียบสุขอนามัยพืช เป็นความรับผิดชอบของภาคีสมาชิกที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา IPPC รวมถึงการเฝ้าระวังศัตรูพืช การวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช และการจัดทำบัญชีรายชื่อศัตรูพืช ขั้นตอนการตรวจสอบ และการปฏิบัติตามเงื่อนไขการส่งออก โดยหมายถึงการตรวจสอบกระบวนการในประเทศผู้ส่งออก สำหรับการตรวจสอบเมื่อนำเข้า มี 3 องค์ประกอบ คือ การตรวจสอบเอกสาร การตรวจยืนยันความถูกต้อง และการตรวจสอบสุขอนามัยพืช การไม่ปฏิบัติตามและการดำเนินมาตรการฉุกเฉิน การอนุมัติบุคลากรที่ไม่ใช่ NPPO การประสานงานระหว่างประเทศ การแจ้งและเผยแพร่ข้อมูลกฎระเบียบ การประสานงานระดับชาติ การระงับข้อพิพาท การจัดสรรและพัฒนาทรัพยากรในการปฏิบัติหน้าที่ NPPO ให้เพียงพอ และเหมาะสม

นอกจากนี้ มาตรฐานดังกล่าวยังกล่าวถึงเอกสารประกอบที่ NPPO ควรดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนการปฏิบัติงาน ซึ่งเชื่อมโยงกับความโปร่งใสในการดำเนินการของ NPPO โดยเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ควรจัดทำ ประกอบด้วย การจัดทำบัญชีรายชื่อศัตรูพืช การวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช พื้นที่ปลอดศัตรูพืช พื้นที่ที่การระบาดของศัตรูพืชต่ำ พื้นที่ภายใต้การควบคุมอย่างเป็นทางการ วิธีการตรวจสอบ การสุ่มตัวอย่าง การทดสอบ การดำเนินการเมื่อไม่ปฏิบัติตาม การแจ้งการไม่ปฏิบัติตาม และการแจ้งเตือนการดำเนินการตามมาตรการฉุกเฉิน ส่วนเอกสารประกอบอีกประเภท คือ บันทึกการดำเนินงาน โดยเป็นการบันทึกผลลัพธ์ของการดำเนินงานและการตัดสินใจทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการนำเข้า

ประเด็นสำคัญต่อมาคือ การกำหนดให้มีการสื่อสาร โดย NPPO ควรมีการกำหนดขั้นตอนในการสื่อสารเพื่อติดต่อผู้นำเข้าและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง NPPO ของประเทศผู้ส่งออก สำนักงานเลขาธิการ IPPC และสำนักงานเลขานุการในระดับภูมิภาคที่ตนเป็นสมาชิก รวมถึงการกำหนดให้มีการกลไกในการตรวจสอบ โดยควรมีระบบทวนสอบระบบควบคุมการนำเข้าเป็นระยะ มีการติดตามประสิทธิภาพของมาตรการสุขอนามัยพืชที่กำหนด การตรวจสอบการดำเนินงานของ NPPO องค์กรหรือบุคคลที่ได้รับอนุญาต และการแก้ไขกฎหมายกฎระเบียบ และขั้นตอนสุขอนามัยพืชตามความจำเป็น ตลอดจน NPPO ควรมีขั้นตอนในการทบทวนกรณีไม่ปฏิบัติตามและการดำเนินการตามมาตรการฉุกเฉิน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงมาตรการสุขอนามัยพืชต่อไป

ระบบควบคุมสุขอนามัยพืชในการนำเข้าตามแนวปฏิบัติของมาตรฐาน ISPM เป็นแนวทางที่หลายประเทศนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตน ในส่วนของประเทศไทยก็เช่นกัน อาจไม่สอดคล้องทั้งหมด แต่หลักการก็ไม่ได้แตกต่างกันไปมาก ซึ่งยังคงต้องพัฒนากันต่อ เช่นเดียวกับมาตรฐาน ISPM ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน

(ขอบคุณ : สำนักเลขาธิการ IPPC /สำนักวิจัยพัฒนาการ
อารักขาพืช/สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร/
ข้อมูล-ภาพ)

คำถามฉีกข้อ

พบกับใหม่ฉบับหน้า
สวัสดิ์...อีกคน

กองบรรณาธิการจดหมายข่าวพลีบุ
กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

E-mail ang.moac@gmail.com

ขอคุยด้วยคน

ศูนย์วิจัยเกษตรที่สูง
เพชรบูรณ์

งานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี การผลิตอะโวคาโดคุณภาพ ณ ศูนย์วิจัยเกษตรที่สูงเพชรบูรณ์

หากย้อนกลับไปในเมื่อหลายปีก่อน
ผลไม้ที่ชื่อ **อะโวกาโด** ไม่เป็นที่รู้จักมากนัก
ด้วยความที่ถูกเข้าใจว่า เป็นผลไม้หน้าใหม่
แต่ความจริงแล้ว **ไม่ใช่** เนื่องจาก
ประเทศไทยมีการเพาะปลูกอะโวกาโด
มานานกว่า 80 ปี อาจเพราะมีผู้บริโภค
จำนวนน้อย หรือเป็นกลุ่มเฉพาะ หาซื้อ
ได้ไม่มากนัก ชื่อเสียงของอะโวกาโดจึงไม่
แพร่หลาย แต่ด้วยรสสัมผัสที่ค่อนข้างมีความ
เฉพาะตัว ประกอบกับกลุ่มผู้บริโภคอาหาร
เพื่อสุขภาพขยายตัวมากยิ่งขึ้น อะโวกาโดจึงกลายเป็น
ผลไม้ที่ถูกกล่าวถึงอยู่บ่อยครั้ง

อะโวกาโด เป็นพืชดอกในวงศ์ Lauraceae เช่นเดียวกับอบเชย และกระวาน มีถิ่นกำเนิด
ในทวีปอเมริกากลาง กรมวิชาการเกษตรนำเมล็ดพันธุ์อะโวกาโดจากประเทศฟิลิปปินส์เข้ามาเพื่อ
ศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2498 โดยดำเนินการเพาะปลูก วิจัย ปรับปรุงพันธุ์ รวมถึงพัฒนาเทคโนโลยี
ที่เกี่ยวข้องเรื่อยมาจนปัจจุบัน

หากแบ่งอะโวกาโดออกเป็นตระกูล สามารถแบ่งได้ 3 ตระกูล คือ **ตระกูลเม็กซิกัน**
(*Persea Americana* Mill. Mexican) **ตระกูลกัวเตมาลัน** (*Persea americana* Mill.
Guatemalan) และ**ตระกูลเวสต์อินเดียน** (*Persea americana* Mill. West Indian) โดย
ในแต่ละตระกูลมีสายพันธุ์อะโวกาโดอยู่มากมาย ประกอบกับการผสมข้ามกันระหว่าง 3
ตระกูล ทำให้ได้ลูกผสมที่มีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดสายพันธุ์ที่หลากหลายมากขึ้น เช่น
พันธุ์แฮสส์ (Hass) พันธุ์พังก์เคอร์ตัน (Pinkerton) เป็นลูกผสมระหว่างตระกูลกัวเตมาลัน
กับตระกูลเม็กซิกัน พันธุ์บูท 7 (Booth 7) และบูท (Booth 8) เป็นลูกผสมระหว่างตระกูลกัวเตมาลัน
กับตระกูลเวสต์อินเดียน

ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกอะโวคาโดกระจายอยู่ในอำเภอพบพระ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา อำเภอบัว จังหวัดน่าน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยพันธุ์การค้าที่เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่

- แฮสส์ (Hass) รสชาติดี มีความมัน ไม่ขม หอมอร่อย เนื้อเนียนเหนียว ไม่มีเสี้ยน
- บัคคาเนียร์ (Buccanear) ลูกโต ลูกดก รสชาติคล้ายพันธุ์แฮสส์ เนื้อเนียน อร่อย
- บูท 7 (Booth 7) ผลค่อนข้างกลม ลูกไม่ใหญ่มาก ปลูกได้ง่ายในประเทศไทย รสชาติอร่อย
- บูท 8 (Booth 8) ผลค่อนข้างกลม เล็ก เปลือกขรุขระเล็กน้อย เนื้อเนียน
- ปีเตอร์สัน (Peterson) ผลค่อนข้างกลม ผิวเรียบ เนื้อสีเหลืองอมเขียว รสชาติติดหวานอ่อน ๆ
- พิงค์เคอร์ตัน (Pinkerton) ผลค่อนข้างรียาวเป็นรูปไข่ เปลือกผิวขรุขระ ลูกใหญ่ ปลูกง่าย เนื้อเนียน

เมื่อวันที่ 8-10 สิงหาคมที่ผ่านมา ศูนย์วิจัยเกษตรที่สูงเพชรบูรณ์ สถาบันวิจัยพืชสวน ร่วมกับ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตาก ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแม่ฮ่องสอน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรน่าน สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สมาคมผู้ประกอบการอะโวคาโดไทย และสภาเกษตรกรจังหวัดเพชรบูรณ์ จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตอะโวคาโดคุณภาพ ณ ศูนย์วิจัยเกษตรที่สูงเพชรบูรณ์ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้เกษตรกร และผู้สนใจสามารถนำองค์ความรู้ทางด้านพันธุ์ และเทคโนโลยีการผลิตอะโวคาโดไปปรับใช้ในการผลิตอะโวคาโดในพื้นที่ของตนเองได้ โดยกิจกรรมภายในงานประกอบด้วย

นิทรรศการเทคโนโลยีการผลิตอะโวคาโด
คุณภาพ จัดแสดงไปสแควร์ เวกสารวิชาการ
แพ้นพับ ตัวอย่างต้นพันธุ์ดี ผลผลิตอะโวคาโด
ให้บริการถ่ายทอด ปรัชญาปัญหาด้านการผลิต
อะโวคาโด การสาริตประกอบอาหาร การแปรรูป
ผลิตภัณฑ์จากอะโวคาโด การสาริต และฝึกปฏิบัติ
การผลิตและการขยายพันธุ์อะโวคาโด รวมถึง
เผยแพร่ความรู้เรื่องกาแฟ มะคาเดเมีย ทุเรียน
พืชสมุนไพร กับโมเดล การปฏิบัติทางการ
เกษตรที่ดี (GAP) เป็นต้น

การเสวนา หัวข้อ อะโวคาโดปลอดภัย
สู่เกษตรกรไทยอย่างยั่งยืน โดยมีผู้ที่อยู่ใน
แวดวงที่เกี่ยวข้องร่วมเสวนา แลกเปลี่ยน
องค์ความรู้ ความคิดเห็น ดังนี้ 1) นายธนินทร์
ศรีกรมกมล เจ้าของไร่กาแฟจ่านรินทร์
นำเสนอเรื่อง ที่มา ความสำคัญ และทิศทางการ
ผลิตอะโวคาโด 2) นายวรเชษฐ์ วังพลากร
เจ้าของสวนวังพลากร และ 3) นางจิตวาทาจิจุบาล
ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการผลิตพืชที่เหมาะสม
กับสภาพพื้นที่ (ภาคเหนือตอนล่าง) นำเสนอเรื่อง
การยกระดับอะโวคาโดสู่ตลาดมูลค่าสูง 4) นาย
ปณวัตร สืบชนกสมิต อาจารย์ประจำภาควิชา
พืชสวน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นำเสนอเรื่อง
การผลิตอะโวคาโดอย่างยั่งยืนร่วมกับสมาคม
ผู้ประกอบการอะโวคาโดไทย ซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมฟัง
การเสวนาเข้าใจเกี่ยวกับทิศทางการผลิต
เทคโนโลยีอะโวคาโด เพื่อนำไปปรับใช้ให้เหมาะสม

การประกวดผลผลิตอะโวคาโดของ
เกษตรกรในพื้นที่ เพื่อคัดเลือกสายพันธุ์ดี มี
การประกวด 5 ประเภท คือ พันธุ์พื้นเมือง
ขนาดพลเล็ก พันธุ์พื้นเมืองขนาดพลกลาง
พันธุ์พื้นเมืองขนาดพลใหญ่ พันธุ์การค้าขนาด
พลเล็ก-กลาง และพันธุ์การค้าขนาดพลใหญ่
โดยตัดสินจากลักษณะภายนอก ได้แก่ ขนาด
(น้ำหนักผลตรงตามเกณฑ์) รูปร่าง (รูปทรงผล
ได้สัดส่วน) ผิวผล (ปราศจากตำหนิ) ความ
สมบูรณ์ (สด มีชีวผลติด สะอาด ไม่มีรอยแผล)
และ**ลักษณะภายใน** ได้แก่ เปลือก (เปลือกหนา
ทนทานต่อการขนส่ง เมื่อลอกไม่ติดกับเนื้อ)
เนื้อ (เนื้อในหนาเนียน เหนียวแห้ง ไม่ละ)
รสชาติ (มันเ็น ไม่มีรสขม) เมล็ด (ขนาด
เมล็ด ไม่ฟ่อ ปราศจากการทำลายของโรค
แมลง) ความสมบูรณ์ (ไม่เป็นโพรง ไม่มีเส้น
ปราศจากตำหนิ)

นอกจากนี้ยังมีตลาดนัดอะโวคาโด โดย
ให้เกษตรกรผู้ปลูกอะโวคาโด จอกร้านจำหน่าย
ผลผลิตอะโวคาโด และผลผลิตทางการเกษตร
ผลิตภัณฑ์แปรรูปของเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตร พร้อม
แจกต้นพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ให้แก่ผู้เข้าร่วมงาน
จำนวนมาก

กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการวิจัย
ปรับปรุงพันธุ์ พัฒนาเทคโนโลยีการผลิต
อะโวคาโดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พันธุ์ที่เหมาะสม
กับพื้นที่ สภาพอากาศ เพิ่มปริมาณ และ
คุณภาพผลผลิต ทั้งยังเผยแพร่ผลงานวิจัย
สู่สาธารณะ **นำไปสู่การใช้ประโยชน์ได้จริง**

ข้อมูล <https://www.svpjijit.com/images/km6Avocado.pdf>

https://www.doa.go.th/hort/?page_id=53124

53 ปี กรมวิชาการเกษตร

ลุยติดเกราะองค์ความรู้ มุ่งพัฒนา ศักยภาพเกษตรกร

เดือนตุลาคมนอกจากจะเป็นเดือนแรกแห่งการเริ่มต้นปีงบประมาณสำหรับหน่วยงานราชการแล้วยังนับเป็นเดือนที่รวมวันสำคัญหลายเหตุการณ์ไว้ภายในเดือนเดียว โดยเฉพาะวันที่ 24 ตุลาคม 2568 เป็นอีก 1 วันที่ต้องขอใช้คำว่า “ปีหัวใจ” ปวงชนชาวไทยทั้งประเทศเมื่อได้รับทราบข่าวสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จสวรรคต จากโต๊ะบอกฉบับนี้จึงขอเริ่มต้นด้วยการน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณแม่ของแผ่นดินไทยที่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและอาชีพของราษฎร สร้างประโยชน์ต่อพสกนิกรทุกหมู่เหล่า ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเท่าใด “ภาพแม่หลวงของคนไทย” จะยังคงสถิตอยู่ในใจพสกนิกรชาวไทยตราบนิจนิรันดร์

นายอำรินทร์ มะยูโซ๊ะ
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ย้อนกลับมาในวันที่ 1 ตุลาคม 2568 ซึ่งเป็นวันคล้ายวันสถาปนา กรมวิชาการเกษตรครบรอบ 53 ปี ซึ่งในปีนี้ได้รับเกียรติจากนายอำรินทร์ มะยูโซ๊ะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มาเป็นประธานอ่านสารแสดงความยินดีและร่วมชมนิทรรศการผลการดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งในปีงบประมาณ 2568 กรมวิชาการเกษตรได้ดำเนินงานสำคัญหลายด้านที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อาทิ งานวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ ให้ผลผลิตสูง มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาด การขับเคลื่อนเทคโนโลยี Gene Editing เพื่อปรับปรุงพันธุ์พืชให้แข็งแรง ต้านทานศัตรูพืช เพิ่มคุณค่าทางโภชนาการ และลดต้นทุนการผลิต การขึ้นทะเบียนชีวภัณฑ์ 5 ชนิด เพื่อส่งเสริมเกษตรกรบนพื้นที่สูงให้เข้าถึงผลิตภัณฑ์ปลอดภัย และลดการใช้สารเคมี

การยกระดับห้องปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและขยายตลาดเมล็ดพันธุ์ไทยสู่ระดับโลก การจัดตั้งหน่วยตรวจรับรองคาร์บอนเครดิต เพื่อให้เกษตรกรและผู้ประกอบการลดต้นทุนและสร้างความยั่งยืน การกำกับดูแลควบคุมคุณภาพทุเรียนทั้งระบบ ส่งผลให้การส่งออกในปี 2568 มีมูลค่าสูงกว่า 150,000 ล้านบาท รวมถึงการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทั่วประเทศ

นโยบายสำคัญที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรฯ ได้กล่าวไว้ คือ กรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงเกษตรฯ ที่จะร่วมขับเคลื่อนนโยบายทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มั่งคั่งความรู้และทักษะการทำเกษตรอย่างยั่งยืน เพื่อให้สินค้าเกษตรไทยเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมไปถึงการขับเคลื่อนเกษตรสมัยใหม่ และนวัตกรรมเกษตรดิจิทัลที่ทันสมัยในวงกว้าง ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้จะเป็นเสมือนเกราะคุ้มกัน และเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนเกษตรกรไทยให้สามารถแข่งขันได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในเวทีโลกต่อไป

พบกับในฉบับหน้า
บรรณาธิการ

ผลิใบ

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย และผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
- เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ก้าวใหม่การวิจัยและ
พัฒนาการเกษตร

ที่ปรึกษา : รพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์ วิลาวัลย์ ไคร้คระวญ บริยาบุษ ภิพยะวัฒน์

ขนาดลย์ สัตถนภัก

บรรณาธิการ : พนาธิ์ เสรีภัก

กองบรรณาธิการ : อังคณา สุวรรณภูฏ จันทน์กานต์ จามสุภา มุรธส วงษ์ครุ จันะวี จิตรสมาน

ช่างภาพ : ภัณฑยาณัฐ ไร่แดง

ช่างศิลป์ : มณฑา แกมเงิน กฤษณา ดาวเรือง จตุรภัทร คงสถาน วรรมณี ป้องกา

จัดส่ง : วิไลวรรณ ศรีพันธ์ ประภัสสร จันตุ

สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ : 0 2561 2825 โทรสาร : 0 2579 4406 E-mail : prdoa55@gmail.com

พิมพ์ที่ : กริมเบิล ศรีเอทีพี โทรศัพท์ : 0 2047 6778